herpy

SLANGER

Kongeboa

Boa constrictor

Boa constrictor er en kraftig boa fra Sør-Amerika, særlig øst for Andesfjellene, brun til grå med mørke salmerker og en hale som hos mange lokalformer er rødbrun til rød. Den blir 180-300 cm, er aktiv i skumringen og om natten og lever 20-30 år. Den er større enn den nært beslektede *Boa imperator*, krever et stort terrarium, sjeldne måltider og en holder som kan ta ansvar i flere tiår.

Familie: Boidae Engelsk: Boa Constrictor Tidligere navn: *Constrictor constrictor* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**180-300 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**20-30 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Trelevende og bakkelevende**
Biotop	**Savanne, tørrskog og regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**240 × 120 × 120 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-30 °C**
Varmeplass	**30-32 °C**
Temperatur, natt	**20-24 °C**
Luftfuktighet	**55-75 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Virveldyr**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kjønnsmoden	**18-48 mnd.**
Kullstørrelse	**10-65 unger**
Drektighet	**100-120 dager**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Boa constrictor er en tung, kraftig bygd slange med trekantet hode, loddrette pupiller og et mønster av mørke salmerker på en brun, grå eller gyllen bunn. Mange dyr har en rødbrun til rød hale, og salene er ofte flaggermusformede. Unger er gråaktigere og får gule og brune toner med alderen. Farger og tegninger varierer mye med lokaliteten.

Voksne hunner er normalt 210-300 cm og hanner 180-240 cm. Hunnene er tydelig større og tyngre enn hannene. Enkelte dyr når omtrent 370 cm, men det er sjelden; størrelsen avhenger av lokalitet og av hvor raskt dyret vokser. Dyr som presses til rask vekst med store og hyppige måltider, blir ikke større, men lever kortere.

Avgrensningen mot *Boa imperator* er viktig. Begge artene ble tidligere regnet til *B. constrictor*, men DNA viser at formene fra Mellom-Amerika er en selvstendig slektslinje, og de står nå som *B. imperator*. Den har sin egen veiledning: den er mindre (130-250 cm), kommer fra Mexico, Mellom-Amerika og det nordvestlige Sør-Amerika og er den som oftest selges i handelen. *B. constrictor* i snever forstand lever bare i Sør-Amerika, mest øst for Andesfjellene. Handelsdyr er ofte blandinger av lokalformer og arter, så spør hva som faktisk selges. Underarten *B. c. occidentalis* fra Argentina og Paraguay er en av de største; hunnene blir omtrent 300 cm.

Dyrene er rolige når de blir vant til håndtering, men størrelse og kraft krever erfaring. Det finnes mange morfer, men veiledningen handler om arten.

Utbredelse og leveområde

Boa constrictor lever i det meste av Sør-Amerika øst for Andesfjellene og dessuten i det nordvestlige Peru vest for fjellene: fra Colombia og Venezuela over Guyana, Surinam og Fransk Guyana til Brasil, Peru, Ecuador, Bolivia, Paraguay og Argentina. Arten finnes også på Trinidad og Tobago. Mot nordvest, i Colombia og Ecuador, avløses den av *Boa imperator*.

Tidligere opplysninger fra Mexico og Mellom-Amerika gjelder i dag *B. imperator*. Underartene *B. c. occidentalis* (Argentina, Paraguay og det sørøstlige Bolivia), *B. c. longicauda* og *B. c. ortonii* (det nordlige og nordvestlige Peru) avgrenses ikke likt av alle, og *B. c. longicauda* hører kanskje til *B. imperator*. Boaene på Dominica og St. Lucia føres i dag som egne arter, *Boa nebulosa* og *Boa orophias*.

> **Naturlig utbredelse:** Colombia, Venezuela, Guyana, Fransk Guyana, Surinam, Ecuador, Peru, Bolivia, Brasil, Paraguay, Argentina og Trinidad og Tobago.

LEVEOMRÅDE

Boa constrictor lever i et bredt utvalg av leveområder, fra fuktig regnskog til tørr skog, savanne og kratt. Den finnes ofte ved elver og bekker, for den er en god svømmer, og den bruker gnagergangene, hule trær og tette busker som skjul. Arten tåler skiftende forhold og er registrert fra omtrent 17 °C til 40 °C i den aktive perioden, men de fleste registreringene ligger mellom 19 og 32 °C.

Unge dyr klatrer og jakter i busker og trær, mens eldre og tyngre dyr mest lever på bakken. Arten er nattaktiv, men kan sole seg om dagen når nettene er kjølige. Dyret er en bakholdsjeger som spiser gnagere som ekorn, rotter og aguti samt fugler, øgler, amfibier og mindre pattedyr som opossum. Byttet drepes ved kvelertak. Føden er uregelmessig i naturen, og stoffskiftet er tregt.

Stell

TERRARIET

Et voksent dyr over 240 cm trenger et terrarium på minst 240 × 120 × 120 cm (lengde × bredde × høyde), og mindre voksne dyr på 180-240 cm minst 180 × 90 × 90 cm. Siden de fleste hunnene blir over 240 cm, er det store målet det sikre valget. Større og høyere er klart bedre. Tommelfingerregelen er at lengden tilsvarer slangens lengde, og at bredde og høyde hver er halvparten. Dyret må kunne strekke seg helt ut og ha plass til en tydelig temperaturgradient. Ferdige terrarier i den størrelsen er dyre og sjeldne, så mange bygger selv. Bruk fuktbestandige materialer: PVC-plate eller tre forseglet med dyresikker lakk. Melamin går i oppløsning i fuktigheten.

En nyfødt unge kan bo i et terrarium av voksenstørrelse hvis det er mange skjul og et lavt vannkar. Unger kan tredoble lengden det første året. Alternativt brukes en ventilert plastkasse som midlertidig oppvekstrom. Voksne dyr må ikke holdes i plastkasser.

Terrariet må ha dører foran og et lokk som kan låses. En stor boa slipper ut gjennom selv små åpninger, og et dyr som ser en hånd komme ovenfra, oppfatter det som et rovdyr.

Bunnen må være minst 5 cm dyp, gjerne 8-10 cm, slik at dyret kan grave og bunnen holder på fuktigheten. En blanding av matjord, kokosfiber og litt lekesand er et godt valg, og et lag sphagnum og tørre blader oppå øker fuktigheten. Unngå ren sand, grus, teppebunn, furu og seder. Innred med kraftige grener, kork og skjul, både på bakken og i høyden. Fjern avføring straks, og skift bunnen helt med noen måneders mellomrom.

Les mer: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Det må være en gradient fra kald til varm. Luften ved solplassen skal være 30-32 °C og den kalde enden 24-26 °C, og hele terrariet bør romme soner mellom 24 og 32 °C. Bruk minst to halogenlamper eller infrarøde varmelamper side om side, slik at hele det sammenrullede dyret varmes jevnt, og legg en lys stein eller et stykke tre som solplass. Lamper over nett er sikrest. Er de inne i terrariet, må de ha et beskyttende bur. Bruk klare eller hvite pærer, ikke fargede.

Varmematter og varmekabler kan bare være et supplement og må alltid ha termostat. Dyret bruker som regel bare solplassen under fordøyelsen.

Slå av all varme om natten. Temperaturen kan falle til omtrent 20 °C uten problemer, og er rommet kaldere, må en lyslaus varmekilde med termostat supplere. Dyr av den søramerikanske nominatformen har nytte av en årstidsrytme: omtrent 14 timers dag om sommeren og omtrent 8 timers dag og 24-26 °C om vinteren. Rytmen er nødvendig for avl.

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 55-75 % og variere litt. Kortvarig over 70 % skader ikke hvis terrariet får tørke ut, mens vedvarende fuktighet gir skimmel. Før hudskifte kan 75-85 % hjelpe dyret med å skifte i ett stykke. Mål med et digitalt hygrometer; analoge målere er upålitelige.

Fuktigheten holdes ved å blande vann inn i bunnen, ved et stort, tungt vannkar som dyret kan ligge i, ved sprøyting eller et tåke- eller vanningsanlegg og ved et fuktig skjul med sphagnum i den kalde enden. Vannkaret må være så tungt at det ikke velter, og må rengjøres og desinfiseres hver gang dyret har lagt avføring i det. Et lavt vannkar er sikrest for unge dyr, som kan drukne i et dypt kar.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er nattaktiv og trenger ikke kraftig lys, men UVB anbefales. Den hører til Ferguson-sone 2: tilfeldig solbading. Målet er en UV-indeks på 2-3 ved solplassen. Et T5 HO-rør på 5-6 % UVB over nett skal sitte 25-35 cm over dyrets rygg på solplassen, uten nett 35-45 cm. Kontroller med en UV-måler, og skift røret hver 12. måned, også selv om det lyser.

Tenn lyset omtrent 13 timer om sommeren og 11 timer om vinteren. Det må ikke være lys om natten, for dyrets øyne er tilpasset mørke, og lys forstyrrer dag-natt-rytmen.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

B. constrictor er en kjøtteter og må ha hele byttedyr. Unge dyr får mus og små rotter, og voksne dyr får rotter, unge kaniner, marsvin, kyllinger og vaktler. Variasjon er sunt. Bruk tinte, frosne byttedyr: de er sikrere enn levende, som kan bite og skade slangen. Tilbys levende, må byttet fjernes hvis det ikke er spist etter 15-30 minutter.

Byttets vekt må høyst være 10 % av slangens vekt, og det må ikke være tykkere enn slangens bredeste sted. Boaer tåler ikke store byttedyr like godt som pytoner, og for stort bytte gir oppkast, som kan skade eller drepe dyret. Etter måltidet skal det høyst sees en svak bule.

Fôringshyppighet: - Under 12 måneder: hver 10.-12. dag. - 12-18 måneder: hver 12.-14. dag. - 18-30 måneder: hver 2.-3. uke. - 2,5-3 år: hver 3.-4. uke. - 3-4 år: hver 4.-6. uke. - Over 4 år: hver 4.-8. uke.

Små måltider og et tregt stoffskifte er sunt, og for hyppig fôring gir fedme. Vent en uke etter hjemkomsten før første fôring, og unngå håndtering i 48 timer etter et måltid. Planteføde kan ikke slangen fordøye. Oppdrettede fôrdyr kan mangle D-vitamin, så pudre av og til byttet lett med et kalk- og vitamintilskudd.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

B. constrictor er en klok, individuell slange. Noen dyr tåler og liker håndtering, andre vil helst ha fred. Unger og unge dyr er ofte nervøse og kan hvese og bite. Konsekvent, mild håndtering gjør dem rolige.

Gi et nytt dyr minst en uke i fred, og vent med håndtering til det spiser regelmessig. Start med noen få minutter og øk gradvis. Vask hendene før og etter. Tipp dyret mildt på hodet med en papprull eller en slangekrok, slik at det vet at det er håndtering og ikke føde, og løft det nedenfra med én hånd under forkroppen og én under bakkroppen. Dyret slynger seg rundt armen for å holde balansen, og det er ikke et angrep.

Håndter ikke dyret når øynene er blålige før hudskifte, på fôringsdagen eller innen 48 timer etter et måltid. Voksne dyr over 2 m håndteres sammen med en annen voksen. La aldri barn være alene med dyret.

Hold dyrene hver for seg. Arten er solitær, og to dyr i samme terrarium kan spise hverandre. Paring er unntaket, og dyrene må skilles etter en periode.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hunnene er tydelig større enn hannene, men utover størrelsen kan kjønnene ikke skilles sikkert på utseendet. Kjønnet bestemmes med en sonde, som en veterinær eller en erfaren oppdretter bør bruke. Hanner er kjønnsmodne etter omtrent 18 måneder, men bør være minst 120 cm før de settes i avl. Hunner bør være omtrent 3 år og veie minst 3,5 kg. Drektigheten belaster hunnen, så hun må være i god hold. Tallene er lånt fra *Boa imperator*.

PARRING

I naturen parer arten seg i den tørre sesongen, fra april til august, og hannene kan pare seg med flere hunner. Bare omtrent halvparten av hunnene yngler i et gitt år, og hunner i dårlig kondisjon forsøker ikke.

I fangenskap krever avl en årstidsrytme. Oppskriften her er lånt fra *Boa imperator*. Fra juni til oktober holdes luften på 28-29 °C, og i oktober senkes den til 24-28 °C. Gi dyrene et måltid en uke før, for hannene spiser bare lite eller ingenting i den kjølige perioden; deretter tilbys mindre byttedyr hver uke. En fjerdedel av terrariet holdes på omtrent 31 °C, slik at hunnen kan modne eggene og fordøye, og det forebygger luftveisinfeksjon. Hannene settes inn til hunnene fra sen oktober til mars, og temperaturen heves gradvis fra mars til mai. Hold dyrene adskilt under fôring.

EGGLEGGING OG KULL

B. constrictor føder levende unger. Eggløsningen vises som en kraftig oppsvulming midt på kroppen, som ligner et stort måltid. To til tre uker senere skifter hunnen hud, og drektigheten regnes fra dette hudskiftet og varer omtrent 100-120 dager. Ungene kommer innen omtrent fire måneder etter eggløsningen.

Et kull er 10-65 unger, typisk omtrent 16-25, og noen kan være dødfødte eller ubefruktede egg. Hunnen får høyst ett kull i året, og en hun får typisk tre til fem kull i løpet av livet i fangenskap. Tallene gjelder *Boa constrictor* i den gamle, brede forstand, som også omfatter *Boa imperator*.

INKUBASJON

Det er ingen egg å ruge, for arten føder levende unger. Under drektigheten må hunnen ha en tydelig varmegradient med en varm plass, men hun må ikke overopphetes. Gi henne friskt vann og ro. Ungene fødes i en tynn hinne som de raskt kommer ut av, og er selvstendige fra første dag. Fjern dødfødte unger og ubefruktede egg. Hunner kan i sjeldne tilfeller få unger uten hann (partenogenese); det er påvist hos arten.

OPPDRETT AV UNGER

Nyfødte unger er omtrent 40-50 cm og selvstendige fra fødselen. Hold dem først sammen i en ventilert kasse med fuktig bunn, skjul og et lavt vannkar. Etter omtrent 10 dager skifter de hud første gang, og da må de flyttes hver til sin kasse eller sitt terrarium. Første måltid er en liten mus omtrent to uker etter fødselen, deretter en mus hver uke de første månedene. Ungene skifter hud hver 1.-2. måned og kan tredoble lengden det første året, så de må flyttes jevnlig til større terrarier.

Helse og vanlige feil

De fleste problemer skyldes feil i oppsettet. Typiske problemer er:

- Oppkast ved for store byttedyr, for tidlig håndtering etter et måltid eller for lav temperatur. Oppkast belaster dyret og kan være dødelig.
- Fedme ved for hyppig fôring eller for store byttedyr.
- Midd (*Ophionyssus natricis*) og innvendige parasitter, særlig hos viltfangede dyr. Bruk oppdrettede dyr, og sett nye dyr i karantene.
- Hudskifteproblemer ved for tørr luft: bruk et fuktig skjul.
- Tilstoppet tarm ved bunnmateriale, for lav temperatur eller tørke.
- Luftveisinfeksjon ved for kald eller fuktig luft: dyret puster med åpen munn eller har snørr.
- Skimmel og bakterier ved for vedvarende fuktighet.

Vei dyret jevnlig og før dagbok over vekt, fôring og hudskifte. Et plutselig vekttap er ofte det første tegnet på sykdom. Krypdyr skjuler sykdom, så oppsøk en veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret ikke spiser, går ned i vekt eller virker sløvt.

Les mer: Karantene og hygiene Les mer: Typiske sykdommer og tegn på sykdom Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.